

**Elevate Your
Genealogical Education
to New Heights**

Researching in Norway, Denmark & Iceland

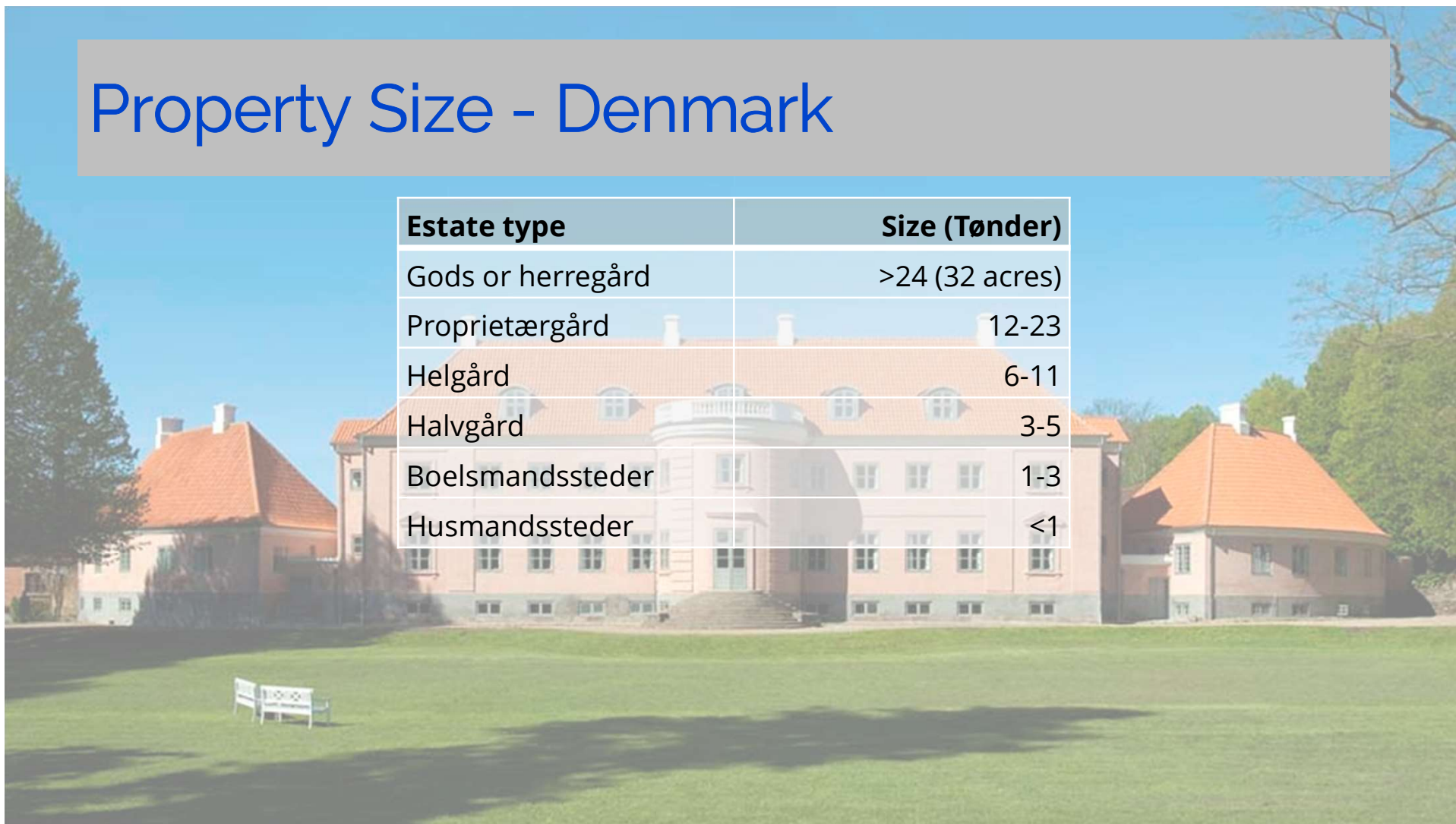
Estates - Their Function and Records in Nordic Society

What Makes a Property an Estate?

- Type
 - Setegård – residence
 - Hovedgård – largest property, with associated fæstegårder
- Privileges
 - Tax exemptions
 - Jurisdictional authority for probate, military conscription, etc.
- Years of continuous ownership

Property Size - Denmark

Estate type	Size (Tønder)
Gods or herregård	>24 (32 acres)
Proprietærgård	12-23
Helgård	6-11
Halvgård	3-5
Boelsmandssteder	1-3
Husmandssteder	<1

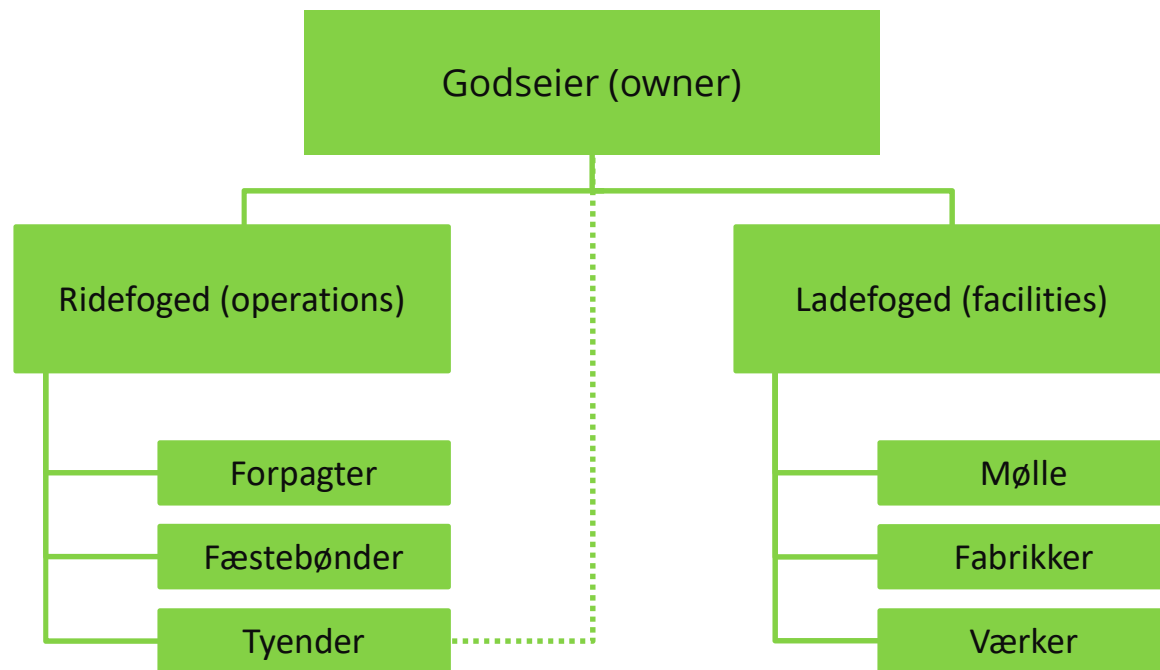

Property Size - Norway

Farm type	Tax Rate
Fullgård or helgård	1
Halvgård	½
Kvartgård or fjerdingsgård	¼
Ødegård	Exempt
Smaller than an ødegård:	
Halve ødegård	
Rydningsplass	
Tredingsgård	

Ranks of Nobility

- 1671 Christian V - *Grevernes og Friherrernes Privilegier*
 - > 2,500 tønner = *Grever* (County)
 - Between 1,000 and 2,499 tønner = *Baroner* (Barony)
- Granted
 - Tax exemptions
 - Judicial and punitive rights
 - Appointment of clergy
 - control of church property and income

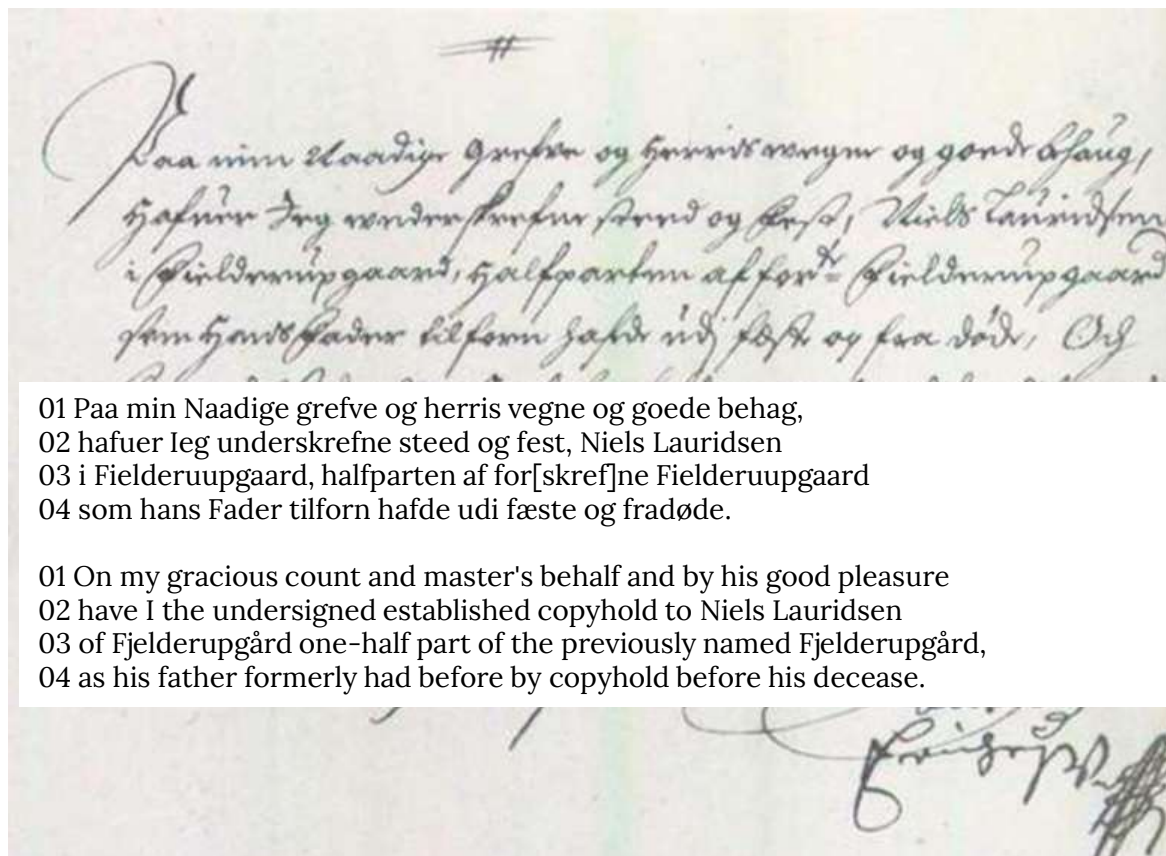
Operational Hierarchy

The Really Important Part

- Understanding the role the estate played in the lives of your ancestors
- Estates provided employment, housing, education, medical care, natural resource management
- Estates performed all the same functions as civil organizations

The Records

- Copyhold
 - Fæstebrev / fæsteprotokoll
- Service
 - Tyendeprotokol; / tyendekontrakt
 - Hoveriprotokoll
 - Register of serfs to 1702
 - After 1702 record of day labor performed

01 Paa min Naadige grefve og herris vegne og goede behag,
02 hafuer ieg underskrefne steed og fest, Niels Lauridsen
03 i Fjelderuupgaard, halfparten af for[skref]ne Fjelderuupgaard
04 som hans Fader tilforn hafde udi fæste og fradøde.

01 On my gracious count and master's behalf and by his good pleasure
02 have I the undersigned established copyhold to Niels Lauridsen
03 of Fjelderupgård one-half part of the previously named Fjelderupgård,
04 as his father formerly had before by copyhold before his decease.

Fæstebrev

[illegible]

Carls Klæsen
Gjensmand Hens Jensen Anvæsen i Gudum sandt Kofte Revers
Paa Hans Høi Gæstlige Excellence Jørgen Mulbaaen -
Jr. Ernst Heinrich Grosse's Chimnelmann, Lie Gones
Dæbuhl Lindenborg og Gudumliind - Rides af Elephanten
Drods Kongelige Melinsfont G. Guimma Raad Stats Rinaants
og Commence minister - sand Begun, og p. H. H. H. H.
Gjens ordene, har ring i indend. Dronning. Andreas Møller
Kongens, Labris i Entreprenneur og Jns polteur and
Gudumliind Dredag og Kofte, Lie Jensen Jensen Anvæsen
Kofte Hald, Das Guim i Gudum som som som som
Dronen Enkonk af Dren Hammom, og Guim, Luder Dronen
Kofte som Guim, Kofte sig mand, mad at som som som
Guim, og Jns til Lignende i som som som (Haud)
og indet som af Konk Launne, allen baant Lign
er i andren Maaden til sig Ligt Brugat, samt
Spanner, og na Lagn, allen Paa Gode som allor
Paa Gode som som som. (Haud) af sig og Jns
til al den som alder Linder itam Gibe an
sig al den som som som som til Gudumliind Dronen

Jerns ijs & een halve. Nieuw is konink 673
 den 22 april 1861. Jerns ijs & een halve. Nieuw is konink
 Jerns ijs & een halve. Nieuw is konink
 Jerns ijs & een halve. Nieuw is konink
 Jerns ijs & een halve. Nieuw is konink
 Jerns ijs & een halve. Nieuw is konink

[illegible]

Drottning og Beträder jän alla kungliga Mäktar og Råd^{er}
 der jem mer allre allmännadigt måtte vorde pådrömd
 men sig af jän Rens allre Rönnsmanne Synne og god vilje
 och till förfärlig tillförlit. —

[illegible]

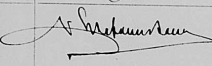
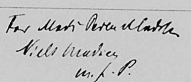
Fæsteprokol

warum, vgl. supra Hans Jensen Angrensen

[illegible]

Huusmand Jens Jensen Arvesen i Gudum hans fæste Revers
 Paa Hans Høj Grævlige Excellence Høyvelbaaren -
 Hr. Erenst Henrich Græv af Schillelmann, til Grev-
 Skabet Lindenberg og Gudumlund - Rider af Elephanten
 Deres Kongelige Maiestats Geheime Raad Stats Finants
 og Commerce Minister: Hans Vægne, og efter Dertil
 Givne orden, having under Skreven Andreas Møller
 Kongel. Fabrik Entrepreneur og Inspecteur ved
 Gudumlund Stædet og fæstet til Jens Jensen Arversen
 fød i Hals, det huus i Gudum som forhen har
 været beboet af Søren Wammon, og hvis Enke denne
 fæster har giftet sig med, mod at han stædes holder
 huuset og sit til ligende i for svarlig Stand,

1. Huusmand Jens Jensen Arvesen i Gudum hans fæste Revers
2. Paa Hans Høj Grævlige Excellence Høyvelbaaren
3. Hr. Erenst Henrich Græv af Schillelmann, til Grev-
4. Skabet Lindenberg og Gudumlund - Rider af Elephanten
5. Deres Kongelige Maiestats Geheime Raad Stats Finants
6. og Commerce Minister: Hans Vægne og efter Dertil
7. Givne orden, having under Skreven Andreas Møller
8. Kongel. Fabrik Entrepreneur og Inspecteur ved
9. Gudumlund Stædet og fæstet til Jens Jensen Arversen
10. fød i Hals, det huus i Gudum som forhen har
11. været beboet af Søren Wammon, og hvis Enke denne
12. fæster har giftet sig med, mod at han stædes holder
13. huuset og sit til ligende i for svarlig Stand,

Fol.		Tyendekontrakt.		Udbetalt Løn med Forskud.						Anmærkninger.				
Tyendets fulde Navn		Ned. Peter Mathias.		Dato.			Kl.			Gr.			Tyendets Dygtighed, moralske Karakter. Det afgivne Vidnesbyrd.	
Fødesogn og Fødselsdato		Borås. Hav. Menig Søren. 21 April 67.											Nogen Bøj- og retsk.	
Dato fastet og ved hvem		10 Marts 1886. Nils Mathias, Laur. Petersen.												
Til hvilken Art Tjeneste		Tjenestehort												
Fra og til hvilken Tid		Fra 1 Maj - 1 Novbr 1887.												
Lønnens Størrelse. Rejsepenge		90 Kr. for Sammenlægning 3 1/2 Mønter til 100 Kr. om Ugen 90 Kr. om Ugen.												
Betalt Fæstepenge		1 Kr.												
Hvor hentes		Borås. Menig Søren.												
Husbonds og Tyendets Underskrift		 												
Dato tiltraadt Tjenesten														
Tjenesten forlænget	Dato													
	Fra og til hvilken Tid													
	Lønnens Størrelse.													
	Underskrift.													
Dato opsat og ved hvem														

Tyendekontrakt

Möllerhans Vind Register. —		Det Fugle Gårdens	Modervat. tie	Gårdens jordaf Gårdens jordaf		
For 1. Maj 1783. tie 1787. —		cor.	styg.	ab.	cor.	styg.
Spodsbjerg						
1. Niels Olsen		2.	1.	0.	7.	0.
2. Niels Olsen		8.	7.	0.	7.	0.
3. Niels Olsen		8.	7.	0.	7.	0.
4. Niels Olsen		8.	6.	2.	2.	7.
Osterby						
5. Jørgen Olsen		6.	4.	0.	5.	7.
Vesterby						
6. Jørgen Olsen		7.	3.	0.	5.	0.
Allerby						

Hoveriprotokol

12. Hansmann Oberg	5 3 00	5 3 00
13. Hans Guldberg	7 7 00	6 0 00
14. Jacob Zange	6 3 02	6 0 00
15. Hans Constan	7 0 00	6 0 00
16. Hans Gwindenberg		
Hausmann		82 2 00
Wersing		
Hans Rist		
Hans Gristen		
Schubert		
Hans Finken		
Hansmann Finken		
Hans Rist		
Christian Hausmann		
Hans Finken		

Hoveriprotokol – Bottom of page

De Gaarde og Huse af Gudum Sogn, som høre til Fabrikken i Skole Distrikt.					
No. 1	an Gaard a	Lasse Spryghus	40	gift	Gaardmand.
		Peter Mogens Spryghus	30	gift	hus Bon.
		Spryghus Kænder.	4	ungift	hus Bon.
		Spryghus Kænder.	2	ungift	
		Lasse Kænder.	1	ungift	
		Lasse Spryghus	32	ungift	hus Bon.
		Lasse Spryghus	17	ungift	
		Lasse Spryghus	27	ungift	
		Lasse Spryghus	24	ungift	hus Bon.
		Lasse Spryghus	46	ungift	

1834 Census, Gudum, Ålborg

49. Kjeldgaard	1.	Thinnid Kristensen	47	gift	Gaardstue
højgaard		Tharen Margarethe Kristensen	37	do	hans søn.
		Kristiane Thinnidsdatter	11	ungift	
		Kristen Thinnid	9	do	
		Birgitte Thinnidsdatter	7	do	Jens Børn
		Mette Maria Thinnidsdatter	5	do	
		Neder Thinnid	4	do	
		Else Thinnidsdatter	1	do	
		Hans Peter Madsen	25	do	
		Niels Kristian Larsen	23	do	Hjort Vafolb
		Tharen Kristensdatter	40	do	
		Thinnid	11	do	

1840 Census, Kjeldgård, Gudum, Ålborg

1845	1	Knud Christensen	52	gift	Guvernør	Guvernør
		Maren Margrethe Christensen	42	do	do	Guvernør
		Christiane Knudsdtr	16	ugift	for i Byen	
		Christen Knudsen	14	do	do	
		Birgitte Knudsdtr	12	do	do	
		Charlotte Knudsdtr	10	do	do	
		Anne Knudsdtr.	5	do	do	
		Jens Christen Knudsen	4	do	do	
		Niels Knudsen	3	do	do	
		Peter Knudsen	2	do	do	
		Christiane Knudsen	1	do	do	
		Christen Jensen	16	fadern for i Byen	Guvernør	Guvernør
		Christen Pedersen	22	ugift	Guvernør	Guvernør
		Molton Gaertten	56	alt	Guvernør	Guvernør

1845 Census, Kjeldgård, Gudum, Ålborg

Kjeldgaard					
23, no. 1	1	Knud Christensen	57	gift	Gundrup, Ålborg
		Margrethe Christensen	47	gift	L. S. Sørensen
		Christiane Knudsdatter	21	ung	friløst
		Christen Knudsen	19	ung	L. S.
		Rigette Knudsdatter	17	ung	L. S.
		Katrine Marie Knudsdatter	16	...	L. S.
		Ann Knudsdatter	11	...	L. S.
		Jens Christian Knudsen	9	...	L. S.
		Nice Knudsen	8	...	L. S.
		Christian Knudsen	6	...	L. S.

1850 Census, Kjeldgård, Gudum, Ålborg

Bonden Esbern Nielsen fra Storvorde, der greb Skipper Klement paa Flugten fra Aalborg, da denne var indtaget Dec. 1534, fik senere til Belønning en Krongaard i Storvorde, fri for alle Afgifter (se *C. Paludan-Müller*, *Grevens Følde* I S. 286 fig.).

Storvorde udgjorde tidligere et eget Birk.
Storvorde og Sejflod udgjorde efter Reformationen eet Pastorat, indtil ved Res. af 14. 1825 Storvorde lagdes til Romdrup-Klarup og Sejflod til Gudum-Lillevorde; 1893 blev atter Storvorde og Sejflod forenede til eet Pastorat.

Sejflod Sogn, Anneks til Storvorde, omgives af dette, Lillevorde og Gudum Sogne, Enklaver af Lillevorde og Storvorde Sogne samt Limfjorden. Kirken, mod V., ligger omtr. 1 $\frac{3}{4}$ Mil S. Ø. for Aalborg. De mod V. noget højliggende og bakkede (Tofthøj, 226 F., 71 M.), mod Ø. lavtliggende og jævne Jorder ere mod V. ler- og sandmuldede, blandede med Kalk, mod Ø. Engjorder. Gennem Sagnet gaa *Gudumlund Kanal* (se S. 439) og Aalborg-Hadsund Banen.

Fladeindholdet 1890: 2264 Td. Ld., hvoraf 862 besaaede (deraf med Hvede 5, Rug 195, Byg 202, Havre 254, Freavl 4, Blandsæd til Modenh. 80, Grøntf. 16, Kartofler 64, andre Rodfr. 41), Afgræsning 396, Høslæt, Brak, Eng m. m. 504, Have 10, Skov 9, Kær og Fælleder 421, Heder 13, Veje og Byggegr. 48 Td. Kreaturhold 1890: 220 Heste, 754 Stkr. Hornkvæg (deraf 351 Køer), 467 Faar, 391 Svin og 6 Geder. Ager og Engs Hartk. og halv. Skovskylshartk. 1895: 102 Td.; 11 Selvejergaarde med 65, 3 Fæstegd. med 30 og 20 Huse med 6 Td. Hrtk. Befolkningen, $\frac{1}{2}$ 1890: 332 (1801: 163, 1840: 225, 1860: 248, 1880: 330), boede i 59 Gaarde og Huse; Erhverv: 10 levede af immat. Virksomhed, 174 af Jordbrug, 4 af Gartneri, 44 af Industri, 5 af Handel, 68 af forsk. Daglejervirks., 16 af deres Midler, og 11 vare under Fattigv.

I Sagnet Byen: *Sejflod* (1345: Sæghæflo) med Kirke, Skole, Andelsmejeri, Ølbryggeri og Hammerværk. *Kiddalgaard* har 16 $\frac{3}{4}$ Td. Hrtk., omtr. 400 Td. Ld., hvoraf 115 Oredrev, 5 Plantage, Resten Ager. *Tofthøj*, Gd. *Englandsgd.* med Fællesmejeri og Teglværk.

Sejflod S., en egen Sognekommune, hører under de samme Distrikter, Lands- og Folketingskr. som Hovedsagnet samt under 5. Udskrivningskr. 427. Lægd. Kirken tilhører Ejeren af Klarupgd.

Kirken består af Skib og Kor, Taarn mod V. og Vaabenhus mod N. Skib og Kor ere fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Et Par op-rindelige Vinduer og Nordøren ere bevarede. Skibet har Bjaelkeloft, Koret er over-hvælvet. Taarnet og Vaabenhuset, af Granit og Mursten, ere opf. i gotisk Tid eller tidlig Renæssancetid. En Del af Taarnrummet anvendes som Materialhus. Muret Granitalterbord. Udskansen Altærtavle fra sen-gotisk Tid; i Midtfeltet Gud Fader med Maria Magdalene og St. Anna. Romansk Granitdobelfont med Dyrefigurer. Prædikestol fra 17. Aarh. I Skibets Vestende et Pulpitur med Orgel. Under Koret Gravhvelving.

Kirken blev 1214 annekeret til Viborg Domkapitel. — Om Sognehistorien se ovfr.

Gudum Sogn omgives af Anneksed Lillevorde, Gunderup Sogn, Høllum Hrd. (Kronrup og N.-Kongerslev S.), Møve (Lille Vildmose), Enklaver af Storvorde og Lillevorde Sogne og Sejflod Sogn. Kirken, mod V., ligger omtr. 1 $\frac{3}{4}$ Mil S. Ø. for Aalborg. De i Midten og mod N. bolgeformede Jorder (det kalkholdige Højdedrag *Gudumholm*) ere overvejende sand- og lermuldede, kalkblandede, mod V., S. og Ø. omgivne af fortrinlige, opdyrkede Kær- og Mosestrækninger, med Havbund til Underlag. Vaarst Sø er helt udtøret siden 1863. Gennem Sagnet gaa *Gudumlund Kanal* og *Lindborg Åa* (her kaldet *Sejflod* eller *Storvorde Åa*) samt Aalborg-Hadsund Banen.

Fladeindholdet 1890: 3922 Td. Ld., hvoraf 1795 besaaede (deraf med Rug 424, Byg 348, Havre 689, Freavl 4, Blandsæd til Modenhed 104, Grøntf. 5, Kartofler 120, andre Rodfrugter 99), Afgræsning 638, Høslæt, Brak, Eng m. m. 1012, Have 29, Skov 47, Moser 203, Kær og Fælleder 102, Veje og Byggegr. 86, Vand-areal m. m. 7 Td. Kreaturhold 1890: 376 Heste, 1361 Stkr. Hornkv. (deraf 751 Køer), 743 Faar, 797 Svin og 10 Geder. Ager og Engs Hartk. og halv. Skovskylshrtk. 1895: 227 Td.; 15 Selvejergaarde med 133, 3 Arvefæstegd. med 8, 15 Fæstegd. med 67, 48 Huse med 18 Td. Hrtk. og 41 jordløse Huse, overvejende i Fæste og Leje. Befolkningen, $\frac{1}{2}$ 1890: 856 (1801: 497, 1840: 734, 1860: 796, 1880: 846), boede i 126 Gaarde og Huse; Erhverv: 29 levede af immat. Virksomhed, 455 af Jordbrug, 2 af Gartneri, 127 af Industri, 20 af Handel, 166 af forsk. Daglejervirks., 23 af deres Midler, og 34 vare under Fattigv. Foruden Tegl- og Kalkvæksdriften giver Tørvproduktionen Beboerne en ikke ringe Arbejdsfortjeneste.

I Sagnet Byerne: *Gudum* (1481: Gudyng) med Kirke, Præstegd., Skole, Sparkasse for G.-Lillevorde Sogne (oprettet $\frac{1}{2}$ 1870; $\frac{3}{4}$ 1898 var Sparernes Tilgodehav. 23,521 Kr., Rentef. 4 pCt., Reservef. 2033 Kr., Antal af Konti 164); *Gudumlund* med Skole og Andelsmejeri (Tivoli). *Gudumlund Fabrik* med Skole („Fabriksskolen“, oprettet 1806), Fattiggaard (opr. 1894, Plads for 35 Lemmer), Teglværk og Kalkbrænderi, Mølle, *Bægeri*, *Købmændsforen.*, *Store Haandværkere* m. m.; *Gudumholts* *Jernbanestation* med Apotek, Lægebolig og Realskole. *Skovhuset*. Hovedgaarden *Gudumlund*, under Grevsk. Lindenberg (se dette), har 28 $\frac{5}{8}$ Td. Hrtk., omtr. 550 Td. Ld., hvoraf omtr. 390 Kær, 50 Skov, Resten Ager; under Hovedgaarden høre af Fæstegods omtr. 121 og af Arvefæstegods 9 Td. Hrtk. Til Grevskabet høre ogsaa Gaardene *Louiseendal* (Afbyggergd. fra Gudumlund), 27 Td. Hrtk., omtr. 500 Td. Ld., hvoraf omtr. 290 Kær, 10 Plantage, Resten Ager, og *Tiendegård*, 32 $\frac{3}{4}$ Td. Hrtk. (i Gudum, Lillevorde og Sejflod S.), omtr. 570 Td. Ld., hvoraf 104 Kær, 8 Plantage og Skov, 128 Oredrevet Vejrholt, Resten Ager (til *Tiendegd.* høre Afbyggergaarden *Mariesminde* og Lillevordegd. samt *Vejrholt-* og *Tønsbjerg*huset med tils. 7 Husmandslejligheder). Mindre Gaarde: *Kildegd.* (2), *Limgd.*, *Bløgd.*, *Henrikdal*, *Palsgd.*, *Hanstgd.*, *Marbgd.*, *Jørgenstrup*, *Hjulgd.*, *Bakgd.*, *Bødkerholm* og *Louisegd.*

Gudum S., een Sognekommune med Anneksed, hører under Fleskum Hrd.'s Jurisdiktion (Aalborg), Aalborg Amtstue- og Amtets søndenfjordske Lægedistr. (Terndrup), 7. Landstings- og Amtets 3. Folketingskr. samt 5. Udskrivningskr. 425. Lægd. Kirken tilhører Grevsk. Lindenberg.

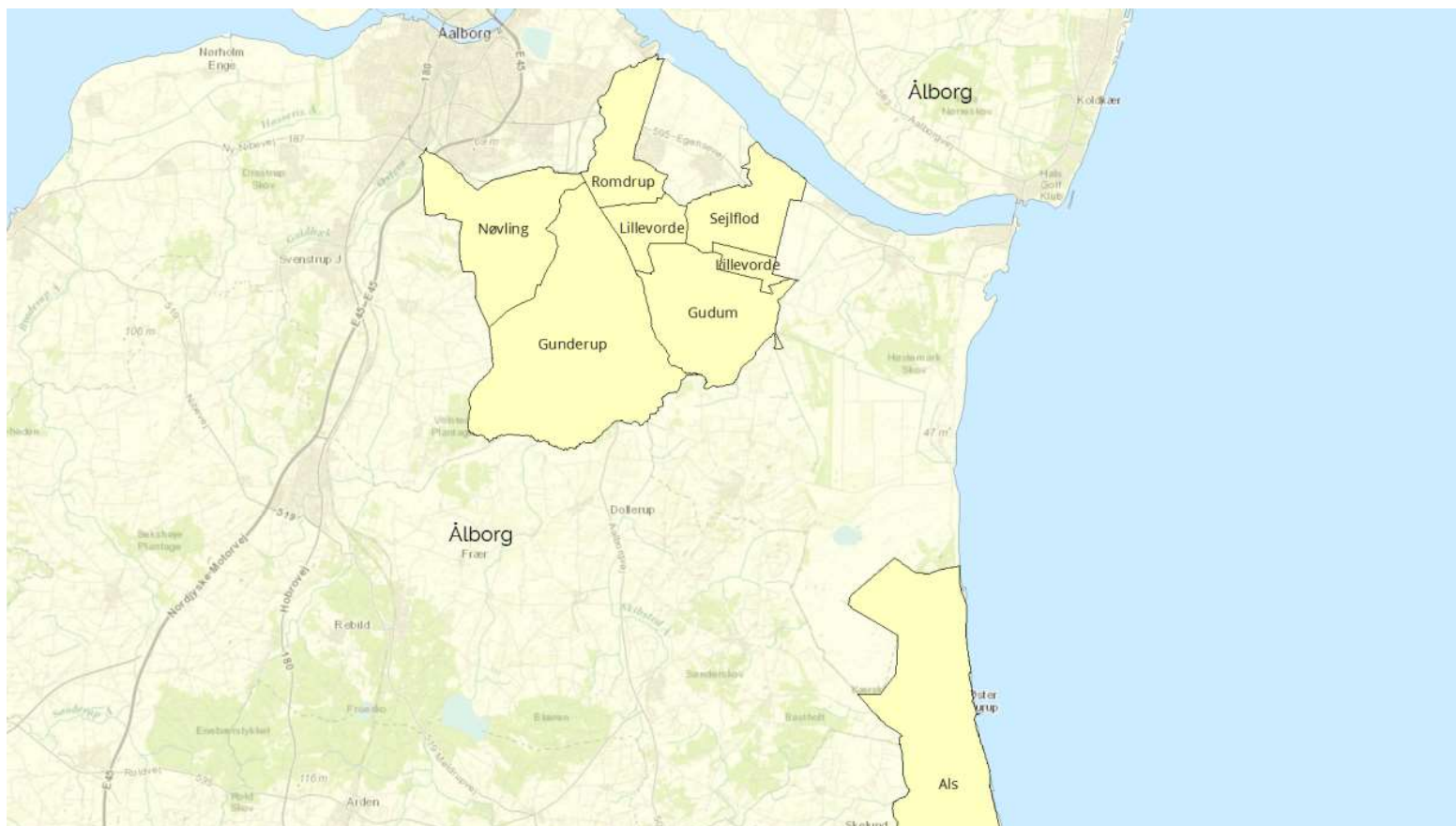
Den højtliggende *Kirke* består af Skib og Kor med Apsis, Taarn mod V. og Sakristi med N. Skib og Kor med Apsis ere fra romansk Tid af Granit paa Sokkel med Skraakant; Apsis har profileret Sokkel. I Apsis et oprindl. Vindue; Spor af liggende paa Skibets Syd- og Nordøren. I den senere Middelalder har Kirken faaet Hvelvinger (2 i Skib, 1 i Kor og 1 i Apsis), ligesom Taarnet, af Granit og Mursten, Sakristiet (tidligere Kapel; under Gulvet Begr. for Familien Buchwald), af Mursten og med Hvelving. tilføjes. Det hvelvede Taarnrum, med Spidsbue ind til Skibet, tjener som Vaabenhus. Kirken er sidst restaureret 1883 og 1897. Altærtavlen har et Maleri: Gravlegelsen (af Andrea del Sarto, Kopi). Prædikestol fra Beg. af 17. Aarh. Romansk Granitdobelfont. I Kirkens Vestende to Pulpiturer, ved hvis Opgang staa Kaas' og Langes Vaabener og Aarst. 1569. I Skibet et Krucifiks og to Figurer, Maria og Johannes. Den østl. Hvelving i Skibet er helt dækket af Kalkmalerier fra Midten af 16. Aarh. (se *Magn. Petersen*, *Kalkm.* S. 49).

Gudumlund er en gammel Hovedgaard, snart kaldet Guthum, snart Guthumlund efter en lille Skov ved Gaarden. 1345 skal Adelsmanden Johs. Ryning have solgt G. til Mar-ken Ludvig Albertsens Børn Peder Ludvigsen og Jfr. Margr. Peder L. solgte atter G., hvis Tilhørende da var 2 Bol Jørd i „Guding“ Marik og 3 Landboeuer i „Guding“. I Slutn. af 14. Aarh. nævnes Nicolaus Johannis Slet og hans Son Johannes Niclessen, Væbner, til G. $\frac{1}{4}$ 1496 befalede Erik af Pommern Niels Slets Arvinger at oplade

Trap's Danmark (1898) 4:438

Gudumlund Gods, Ålborg

Gudumlund Gods, Ålborg

